

Az első Katolikus Népház a fővárosban.

— Szent László-ház az Angyalföldön. —

Budapest, november 22.

Vasárnap reggel az Angyalföldön egy kis harang fog megcsendülni, egy kis harang, melynek szava biztatólag zendült fel már egy évvel ezelőtt, midőn a Szent-László-Társulat jubileumi ünnepségei keretében az Egyház áldásától kísérve és a társadalom élénk részvétele mellett kint a Szent László-utcában letették az egyesület házának alapkövét. Az egyház áldásával látta el a mű kezdetét, mert a hitélet fellendülését várhatta az új épülethez fűződő intézményektől; a társadalom figyelme méltán terelődött reá, mert mérhetetlenül fontos szociális orvosságnak ígérkezett a lakásinség és a lelki elvadulás ellen a fővárosnak ezen a szinte megdöbbentő rohamossággal fejlődő részén a Szent-László-Társulat jubileumi háza.

A kis harang biztató csengése örömujjongásba fog vasárnap reggel átesapni, mikor az immár teljesen kész épületet a Társulat közgyűlése keretében teljesen átadhatja a nagynyilvánosságnak (rendeltetésének részben már át van adva augusztus elseje óta, mikor a lakók beköltöztek) és az egyház áldásával láthatja el a főváros legelső szükségtemplomát.

Az az ezerhatuzáz négyszögölnyi telek, melyet a Társulat fennállása ötven éves jubileuma emlékére megvett és amelynek mintegy harmadrésznyi területére összesen 885.000 korona költséggel emelte ezt az épületet, kint az Angyalföldön valószínűleg olyan lesz, mint az oázis a Szaharában. A lelki szomjúság üdítő forrásra talál itt, a munkában kifáradt testek pihenést, a nagyvárosi élet vadállatát: az erkölcsi züllést elriasztja a körülötte gondosan őrködő szellem: a modern katolikus szociális működés nemtője.

Mert a Szent-László-Társulat angyalföldi háza nemcsak a legelső szükségtemplom a fővárosban, hanem a legelső katolikus népház is Budapesten, mely az erkölcsi szükségletek kielégítése mellett sok sok szociális nyomorúságon is akar segíteni és amely mindkét tekintetben nemcsak első, ha-

nem valósággal példakép is lehet fővárosunk katolikus intézményei számára.

Az egyszerű, de impozáns kialakítású épület mindenekelőtt példakép arra, hogy miként lehet a fővárosban annyiszor panaszolt templomhiányon aránylag egyszerű eszközökkel segíteni. Hatalmas udvarát üvegtető borítja, melynek keresztülvitele semmiféle áhítatot sem fog zavarni, sőt a Szent-László-legendáit elbeszélő üvegriziek színes világítása csak emeli azt és az üvegtető alatt hatalmas terem létesült, mely egyenesen az utcáról megközelíthető és amelynek háttérében a leereszthető redőny mögött ott áll az oltár, melynél vasárnap először mutatják be a szentáldozatot, hogy átadják az Angyalföld katolikusainak ezzel a főváros legelső szükségtemplomát.

Mert ez az üvegtető udvar csak addig tartja meg nyilvános kápolna jellegét, — bár arányait tekintve kicsiny hozzá a kápolna elnevezés, — amíg idő és körülmények meg nem engedik, hogy a telek még be nem épített részén esetleg valamely egyházi intézménnyel kapcsolatban állandó templom épüljön. Addig az Angyalföld ezen részének katolikusai itt elégíthetik ki lelki szükségleteiket, — már pedig ez a rész gyorsan fejlődő és többnyire a vidékről nemrég felköltözött, nagyrészt vasuti munkások lakják, akik vágyódnak vallásos kötelességeik teljesíthetése után, de a templomok nagy távolsága eddig ugyszólván lehetlenné tette ezt számukra. De vajjon addig várta volna, míg az anyagi eszközök megengedik a nagyszabású templomépítést, vagy éppen arra, hogy több százezer koronás költséggel új plebániát alapítson itt a főváros?

Mert hiszen kétségtelenül ez a megoldás lenne a legjobb. De amíg ez csak a jövő zenéje, a Szent-László ház utat és példát mutat mindenfelé, hogy miként lehet aránylag csekély anyagi eszközökkel az egyre növekvő fővárosi lelki inségen segíteni. A közeli iskolák hitoktatói a szorosan vett plebániái teendőikön kívül valóságos pasztorációt fejthetnek itt ki, különösen az iskolával kapcsolatban a gyermekpasztoráció terén, ahol bőséges alkalmuk lesz a züllésnek kitett ezernyi gyermeklélek között a legnemesebb patronage-munkát végezni. És itt kapcsolódik bele a Szent-László-ház szükségtemploma egy nagyszabású tervbe, mely éppen a gyermekmentéssel foglalkozó egyházi intézménynek a fővárosba való megtelepítésére, az első magyar szaleziánus oratorium megalapítására vezethet. A telek üresen hagyott nagyobb része szinte önként kínálkozik erre a célra.

De addig is, amíg ez a szociális és erkölcsmentő munka megindulhat, vagy a szükségtemplommal kapcsolatos gyermekpasztorációt más módon lehet intenzívebbé tenni, a katolikus szociális életnek máris gyűlpontja lesz ez az első katolikus népház: Mindenekelőtt itt lel otthonra az Angyalföldön máris szép eredményeket elért katolikus munkásmozgalom, melynek nemcsak egyesületi helyiséget nyújt, hanem népkönyvtárat is, sőt otthon munkásleányok számára, kik heti 3 koronáért kaphatnak tisztességes lakást. Mennyi erkölcsi züllést előzhet meg egy ilyen intézmény, az tudhatja csak, aki a külvárosok lakásnyomora által nyújtott ezernyi elbukási alkalmat ismeri.

És itt, a lakásnyomor enyhítése terén, érdemel a Szent-László-ház a lehető legszélesebb körű figyelmet. A hatalmas négy, illetve az egyik oldalon levő mosókonyhákkal ötemeletes házban százhusz lakás van, csupa kislakás — néhány háromszobásat leszámítva — két és egyszobás lakások, szellősek, világosak, minden higiénikus és technikai előnnyel ellátva és hihetetlenül olcsók. Már kétszázhatvan koronáért kapható — illetve volt kapható, mert természetesen mind elkapkodták — munkáslakás egy szoba konyha és kamarából, melynek nagy, világos ablakai levegőt és fényt bocsátanak az egészséges lakásba, melynek gáztűzhelye a munkás-

asszony igényeihez van alkalmazva, melynek lakói a külön szárnyban készült meleg és hideg fürdőket a legminimálisabb díj ellenében használhatják.

Ha ez nem szociális alkotás, akkor semmi sem az.

A Társulat oly alacsonyakra szabta meg a lakások árát, hogy éppen csak a befektetett pénz amortizációs kamatait kapja meg, de ezzel példát mutatott egyéb intézményeinknek, hogy mit lehet tenni és mit kell tenni, ha katolikus testületeinket szorosabban akarjuk összeforrasztani a szociális élettel. Nem is beszélve arról, hogy az épületben helyet talál egy egész sereg katolikus intézmény (Katolikus Kör, Szent-Vince egyesület, stb.), melyeknek működése így közvetlenebbül kapcsolódik be az egész környék életébe.

Ezeket a gondolatokat fogja bizonyára ébresztetni vasárnap reggel a kis harang csengése ott az Angyalföldön mindazokban, akik látó szemekkel néznek körül. De hirdetni is fog a harang nyelve. Hirdetni fog hálát, melyet egy egész kis városrész katolikus népe érezhet a Szent-László-Társulat és annak vezetői iránt. A hálából az oroszlátrész kétségtelenül dr. Várady L. Árpád győri megyéspüspököt, az egyesület ügyvezető elnökét illeti meg, aki nemcsak szellemi atyja az egésznek, hanem ugyszólván minden egyes téglá lerakását, minden mozzanatát az építésnek a legéberebb figyelemmel kísérte. Ha olyan volt ebben a munkában, mint a hadvezér, akinek bizony sokszor nagyon veszedelmes ellenségekkel szemben kellett küzdenie az anyagiak terén, akkor talán megemlíthetjük az adjutánsok nevét is, akik oldala mellett voltak és parancsait keresztülvinni segítettek. Dr. Robitzek Ferenc tb. kanonok, a Szent-László-Társulat pénztárosa, az építést ellenőrző Török Mihály bankigazgató, lovag Kriegs-Au Ottó és Kriegs-Au Emil hitoktató neveit nem lehet hallgatással mellőzni, mikor a krónikás az új katolikus szociális intézményről számol be. Az épület tervezését Ónány Arthur műépítész végezte.